

Кышкы нардуған.

Кышкы Нардуған 21 декабрзән 25-енә тиклем кояштың торошона арналған байрам итеп үткөрелә. Кыш булыуына карамай, берәй иркен йортта йыйын йыялар. Йыйынға һәр кем үз өлөшөн тотоп килә: итен, казы-ялын, майын, һалмаһын, ярмаһын - барсаһын. Сапкынсылар, бала-саға өйзән-өйгә хәбәр тарата, теләк теләй, теләкте урамда ла әйтеп йөрөйзәр:

Нар, нар, нарына,

Бәхет бирһен барына.

Мал-тыуарың түл йәйһен,

Бала-сағаң ит ейһен!

Малың ашһын куранан,

Ашың ашһын буранан!

Илең, йортоң һил булһын,

Күңелегез киң булһын!

Өйгә инеп, шулай тигәс, өй хужалары, үззәре ни ашаһа, теләкселәргә лә шунан өлөш бирә. Өйзән сығыр сакта йәнә һамаклағандар:

Нар, нар, нарына,

Рәхмәт һезгә барына!

Малдарығыз түл йәйһен,

Барсағыз за ит ейһен;

Һөтлә булһын бейәгез,

Уклы булһын йәйәгез;

Мәргән булһын уғығыз;

Барға сыкһын юғығыз,

Малығыз ашһын куранан,

Ашығыз ашһын буранан;

Ил-йортоғоз һил булһын,

Йәннәттәргә тиң булһын.

Әйзә, амин тотайык,

Йортоғоззо котлайык!

Шулай тип доға кылалар за:

"Нар, нар, Нардуған,

Нардуғанға бар, туған", —

тип сакырып китәләр.

Йыйын булған йорт эсендә һый бөтөүгә тышта төрлө уйын уйнала (кар бәрешеп уйнау, көрәш, таузан тәгәрәшеү һ.б.), карттар урам буйлап тәкбир әйтеп уза. Аулак йортта кыззар йондознамә аса, фал һала - кейәүгә сығырзарын, кемгә барырзарын юрай. Иртәгәһен өйзән-өйгә кунакка

йөрөшөү башлана. Байрам ике-өс көнгө, азнаға һузыла. Бер-береңде кунакка сакырып һыйлау, йыр-моң мәжлестәре үткәреү "сакырышыу" тип аталған. Кышкы уйындар тынысырак үткән, сөнки был мөл Тәбиғәттең вакытлыса үлгән мәле һаналған. Шуға күрә "кис ултырыузар", "аулак өй" зәрзә төрлө йыр, уйын ойоштороп, әкиәт, карһүз һөйләгәндәр. Батырзар, каһармандар һакында һөйләү, йырлау кешегә көс йыйырға, вакытлыса көсһөз булған тәбиғәт кеүәтен арттыруға булышылык иткән. Борон йылкынан корбан салынған, бар халык бергә йыйылып һыйланған.